

2018 - Az 1. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: KÓTA díjak átadása – 2018 Magyar Kultúra Napja

Fotók: Thaler Tamás,

Címlap: Gál Béla

2017 évi Kóta-díjak (szerk.)	3–7. oldal
Kórushangverseny Pécssett Kodály Zoltán születésének 135. évfordulóján (Törtely Zsuzsa)	8. oldal
A Magyar Kodály Társaság ünnepi hangversenye Pécssett Kodály Zoltán születésének 135. évfordulója alkalmából (Márky Gabriella)	8–9. oldal
Ünnepi koncert a Zeneakadémián 2017. december 16-án (Mocskonyiné Tallér Edit)	10. oldal
Énekeljen mindenki! – Kodály: Háy János (Dr. Lengyel Erzsébet)	11. oldal
Prágában énekelt a Komlói Pedagógus Kamarakórus (dr. Szabó Szabolcs)	11. oldal
Kodály emlékmise (I.M.)	12. oldal
Így látták Kodályt – a képzőművészek (Hollós Máté)	12–13. oldal
Búcsúunk Kovács Andrásról (sz.l. – Murár Mária)	13–14. oldal
Szemtől szemben a karnaggal, avagy kórusok hátulnézetben – 3. rész (Herényi István)	14–17. oldal
Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórushangverseny – FELHÍVÁS (KÓTA Művészeti Bizottsága)	17–19. oldal

Hátlap: A Magyar Kodály Társaság ünnepi hangversenye Pécssett Kodály Zoltán születésének 135. évfordulója alkalmából

2018 KITÜNTETETTJEI Sok szeretettel gratulálunk!

Kossuth-díjat kapott:

BERKESI SÁNDOR Liszt Ferenc-díjas karnagy, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának docense, a Debreceni Református Kollégiumi Kántus vezetője, a Tiszántúli Református Egyházkerület nyug. zenei igazgatója

FARAGÓ LAURA énekművész, népdalénekes, etnológus, zenepedagógus

LANTOS ISTVÁN Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, kiváló és érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára

Széchenyi-díjat kapott:

ECKHARDT MÁRIA Erkel Ferenc- és Szabolcsi Bence- díjas zenetörténész, karnagy, az LFZE Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközpont nyugalmazott alapító- és tudományos igazgatója

Magyar Érdemrend Középkeresztjét kapta:

MEDVECZKY ÁDÁM Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas karmester, érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a Magyar Állami Operaház örökös tagja, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem címzetes tanára

Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét kapta:

DÉVÉNYI MÁRIA zenei szerkesztő, rendező, a Magyar Rádió nyugalmazott zenei munkatársa, a Magyar Rádió örökös tagja, a Magyar Katolikus Rádió Kulturális Szerkesztőségének alapító tagja

Magyarország Kiváló Művésze díjban részesült:

ZÁBORSZKY KÁLMÁN Liszt Ferenc-díjas karmester, gordonkaművész, érdemes művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja

Liszt Ferenc-díjat kapott:

PAD ZOLTÁN, a Magyar Rádió Énekkara vezető karnagya

ZeneSzó

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA - lapja XXVIII. évfolyam.

A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára

Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes

A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.

Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkár

A lap a Nemzeti Kulturális Alap, Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, EMMI támogatásával jelenik meg.

Előállítja: Gál Béla 2112 Veresegyház, Fő út 84. E-mail: asreklam@gmail.com Tel.: (+36-30) 250-2416 HU ISSN 1215-0436

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444

Egy példány ára 300,-Ft Előfizetési díj egy évre 3000,-Ft (10 szám)

nka
Nemzeti Kulturális Alap

2017

2017. ÉVI KÓTA-DÍJAK

2018. január 21-én a Magyar Kultúra Napja tiszteletére rendezett hangversenyen került sor a 2004-ben alapított KÓTA-díjak ünnepélyes átadására.

Szervezetünk, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA ezzel a kitüntetéssel szeretné megköszönni azoknak a tevékenységét, akik hosszú ideje elkötelezetten szolgálják a magyar kórus és népzenei életet. 12 kategóriában adtunk át díjakat, karnagyoknak, kórusoknak, kórusénekeseknek, tanároknak, népzeneészeknek, nemzetiségi együtteseknek, mecénásoknak, zeneszerzőknek, valamint posztumusz kategóriában azoknak a kiváló kollégáknak, akik már nem lehetnek közöttünk.

Köszönjük valamennyi kitüntetett tevékenységét, az éneklő kö-

zösségekért végzett munkájukat, odaadó lelkesedésüket! Nagy kincs ez a mai világban, ezért külön gratulálunk, és további kitartást, sok örömet, zenében gazdag életet kívánunk mindenkinek!

Az ünnepi hangversenyen két kitüntetett énekar, egy népzenei együttes és egy zenekar közreműködött: Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium Leánykara, karnagy Tőkés Tünde, Baptista Központi Kórus, karnagy Oláh Gábor, dunaszegi Rezeda Népzenei Együttes, művészeti vezető: Kozma László és a Szekszárdi Kamarazenekar, művészeti vezető: Földesi Lajos.

MECÉNÁS KATEGÓRIA

BUKOR IRÉN művelődésügyi szakember, művelődési ház igazgató. Két évtizeden keresztül kiemelkedően, példaértékűen fogta össze, segítette Jász-Nagykun-Szolnok térség népzenei együtteseinek, szolistáinak, együttes vezetőinek tevékenységét, szervezte a KÓTA Aranypáva Népzenei Minősítéseket, a népzenei továbbképzéseket. Bukor Irén munkássága meghatározó Jász-Nagykun-Szolnok megye népzenei, hagyományápoló tevékenységében.

GÖLLESZ ZOLTÁN, a Vakok Iskolájában található Nádor terem rendezvényszervezője és menedzsere évi 100-130 koncertnek ad helyet. Sok esetben teszi lehetővé tehetséges, fiatal, pályakezdő művészek fellépését és kórusaink számára biztosítja, hogy rendkívül jutányosan, több esetben térítés nélkül vehessék igénybe Budapest egyik legszebb szecessziós koncerttermét. Önzetlen, mindig segítőkész magatartása példaértékű.

ORBÁN HEDVIG, a szegedi Szent-Györgyi Albert Agóra igazgatója. A szegedi Bartók Művelődési Ház bezárása után Orbán Hedvig a próbaterem nélkül maradt két kórust befogadta a Szászorszép Gyermekházba. Ez az intézmény öt éve átköltözött az Agórába, a Bartók Béla Nőiakar azóta is ott tartja próbáit, hangfelvételeit. Az igazgatónő hangversenyek és egyéb zenei rendezvények helyszínének biztosításával a kezdetek óta számos alkalommal segíti a városi énekkarokat.

NÉPZENEI KATEGÓRIA

TÓTH GYÖRGY a többszörös Aranypáva-díjas ásványrárói Szigetköz Népdalkör művészeti vezetője. A csoport alapítójaként, több mint három évtizede elhivatott szakmai munkásságával - Dr. Timaffy László és Dr. Barsi Ernő útmutatásai alapján - együttese méltó hírvivője Szigetköz népzenei kincsének. Tóth György 33 éve végzett kiemelkedő együttes-vezetői, népzenei szakmai tevékenységével érdemelte ki a KÓTA-díjat.

FALUDINÉ MOLNÁR GABRIELLA a KÓTA Népzenei Szakbizottságának tagja, 1993-tól, a fennállásának 45. évfordulóját közelmúltban ünneplő, Aranypáva Nagydíjas Egri Csillagok Népdalkör művészeti vezetője. A palóc vidék dal-kincsét, hagyományait mintaszerűen élte az együttes. Faludiné Molnár Gabriella több évtizedes kiemelkedő népzenei, együttes-vezetői tevékenységét KÓTA-díjjal ismerjük el.

SZABÓ GABRIELLA népzeneész, az Újvidéki RÁDIÓ népzenei munkatársa, a Hívogató Együttes tagja, a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete népzenei szakosztályának vezetője, a Szólj síp, szólj... Délvidéki Gyermek, Ifjúsági Népzenei Versenysorozat, a Durindó és a Gyöngyösbokréta népzenei fesztiválok, KÓTA minősítők szervezője, szakmai összefogója. Szabó Gabriella több évtizedes szakmai munkásságával meghatározó a Délvidék népzenei élet eredményeiben.

KOZMA LÁSZLÓ népdalkörvezető, közművelődési szakember. Közel 20 évig a KÓTA Népzenei Szakbizottság vezetője volt. Tanítványaiból szervezett többszörös Aranypáva Nagydíjas dunaszegi Rezeda ifjúsági Népzenei Együttes Csokonai-díjas művészeti vezetője. Kozma László tevékenysége meghatározó volt a KÓTA Népzenei Staféta indításában, az Aranypáva Országos Népzenei Minősítési rendszer kidolgozásában. Munkásságát KÓTA-díjjal köszönjük, ismerjük el.

NEMZETISÉGI KATEGÓRIA

TATABÁNYA - FELSŐGALLAI NÉMET NEMZETISÉGI DALKÖR

1969-ben alakult másodikként Komárom-Esztergom megyében.

Repertoárjuk nagy része helyi gyűjtésű német népdal, népdalfeldolgozás. Aktív kapcsolatot tartanak az ország sok német nemzetiségi énekkarával Fertőrákostól Szekszárdig, Budakeszitől Baranyaig.

Számos megyei, országos programon vesznek részt.

Harmonika kísérőjük a fiatal, tehetséges Markovics Dávid. Az együttes vezetője Saltzer Géza

HEIMATKLANG AUS WASCHLUDT - VÁROSLÓDI NÉMET NEMZETISÉGI DALKÖR

a Német Nemzetiségi Önkormányzat felkérésére alakult meg olyan emberekből, kiknek gyökerei a városlődi németséghez vezethetők vissza. Céljuk, hogy az utolsó, azaz 24. órában összegyűjtse, megőrizze, az utókornak átadja annak a hatalmas dalkincsnek a legjavát, melyet Városlődön énekeltek az akkori német ajkú emberek. Kísérőként egy városlődi gyökerű harmonikás, Bauernhuber József. Szakmai vezetőjük: Pfeiferné Takács Hajnalka

NÉPZENEI EGYÜTTES

KONYÁRI PÁVAKÖR,

A 45 éve Kállai János által alapított együttest 25 éve Juhász Erika, a Nyíregyházi Egyetem Népzene Szakának tanára vezeti. A KÓTA Országos Népzenei Minősítőkon több ízben érdemelte ki a Konyári Pávakör az Aranypáva díjat, a 18. ciklusban pedig elnyerte az Aranypáva Nagydíjat. Több rádió-, lemez-, tv-felvétel örökítette meg az együttes színvonalas, stílusos hagyományeltető tevékenységét.

KARNAGYI KATEGÓRIA

VARSÁNYI ISTVÁN

50 éve a budapesti Szent László Kórus karnagya. Együttesével az egyházi kórus- és oratórium irodalom legnemesebb hagyományait követve a kezdetektől mind a mai napig emlékezetes egyházzenei koncertek betanítója, dirigense.

dr. LAKNER TAMÁS

A Bartók Béla Férfikar Liszt Ferenc-díjas karnagya, a KÓTA Művészeti bizottságának tagja, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának dékánja. Számos kitűnő koncert, lemezfelvétel, valamint országos- és nemzetközi zenei esemény rendezése, szervezése fűződik a nevéhez. Minden tevékenységéért ezúton ezzel a díjjal is szeretnénk köszönetet mondani.

KATONA TIBOR

a Győri Pedagógus Énekkar, valamint a Székesegyház Palestrina kórusának karnagya. A világi és egyházi zene értékes repertoárjának magas szintű tolmácsolásáért, az éneklő közösségek megtartásáért, karnagyi munkájáért KÓTA díjban részesül.

POSTUMUS KATEGÓRIA

KREISZ FERENC

a német nemzetiségi dalkörök egykori vezetője

Kreisz Ferenc (1942-2013) énektanár, karnagy, népzene gyűjtő, a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa (Landesrat) 1996-s alakulásától az énekszekció elnöke. Taksonyban 11 évesen alapított fúvószenekart. Ének-zene tanári diplomával tanított a kecskeméti Kodály Zoltán Általános Iskolában és Gimnáziumban, Szigethalmon, majd iskolaigazgató volt a Taksonyban és Majosházán. Öt évtizedig vezette az általa alapított kiváló taksonyi férfi és nőikart, negyedszázadon át a szintén általa életre hívott Taksonyi Német Nemzetiségi vegyes kórust. Sváb Asszonykórusa a KÓTA és Landesrat a legmagasabb minősítési fokozatait érdemelte ki. A Taksonyért Emlékérem, a „PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE”, a Landesrat Stefan Kerner-díjának kitüntetettje, Felbecsülhetetlen zenepedagógusi, karnagyi szervezői munkásságát, elkötelezettségét a hazai német zenei kultúra iránt a KÓTA postumus KÓTA-díjjal ismeri el.

ANDOR ILONA

Liszt Ferenc díjas, Érdemes művész, karnagy. 1904 - 1977 -ig élt.

Nevéhez kiemelkedően magas színvonalú felvételek fűződnek. Bartók Béla, Kodály Zoltán vagy Bárdos

Lajos műveinek tolmácsolása a Kodály Zoltán Leánykarral máig aktuális, melynek titka Andor Ilona szuggesztív egyéniségében, fáradhatatlan, türelmes és rendkívül igényes betanítói munkájában, a kórus csodálatosan szép és tiszta hangzásában rejlik. Andor Ilona több mint négy évtizedes művészi és pedagógiai működése során elsősorban a zene és a közösség, a kórus szolgálatát vállalta, amikor saját családról lemondva minden idejét és erejét tanítványainak és a muzsikának szentelte.

LANTOS REZSŐ

(1927-1977) Kodály Zoltán és Bárdos Lajos tanítványaként végezte a Zeneakadémiát. 27 évig vezette a KISZ Művészegyüttes Központi Kórusát, amellyel a legrangosabb európai kórusversenyeken és fesztiválokra nyert első díjat. 1957-től kezdve a Magyar Állami Népi Együttes zenekarának karnagyaként jelentős sikereket ért el. Nevét számos hangverseny és hangfelvétel sikere tette ismertté. Emlékét máig őrzi az a több mint 50 kórus- és zenekari mű, amelyet szerzőjük kifejezetten neki, illetve kórusának vagy zenekarának ajánlott. 1970-ben Liszt Ferenc díjjal tüntették ki. Az általa alapított kórus mind a mai napig működik, előtte tisztelegve 2017 óta Budapesti Lantos Kórus néven.

KÓRUS KATEGÓRIA

GUTTMAN MIHÁLY KÓRUS - Kolozsvár

A KOLOZSVÁRI MAGYAR PEDAGÓGUSOK KÓRUSA 2007-ben alakult. Alapító Karnagy: Bedő Ágnes, Jagamas János -díjas karnagy, zenetanár.
Az énekkar 2013. novemberében vette fel Guttman Mihály nevét. Tevékenységükkel magas színvonalon képviselik a magyar zenekultúrát a határon túl is.

BAPTISTA KÖZPONTI KÓRUS

Karnagy: Oláh Gábor

A Baptista Központi Énekkar 1957-ben alakult Bányai Jenő karnagy és Beharka Pál orgonaművész vezetésével. Az énekkar művészeti vezetését 1982 óta Oláh Gábor karnagy látja el, munkájában Oláh Miklós karnagy és Tóth Sámuel Csaba zongoraművész segítik. Az énekkar repertoárja elsősorban azt a baptista kórusanyagot öleli fel, de az egyetemes, klasszikus kórusmuzsika minden olyan művét is éneklük, amelyek összeegyeztethetőek az énekkar hitbeli meggyőződésével. Magas színvonalú művészi tevékenységükért KÓTA díjat kapnak.

VOX MIRABILIS KAMARAKÓRUS, Székesfehérvár

Karnagy: Zemlényi Katica

A kórus 1957-ben alakult Székesfehérváron. Ma az egyike Magyarországnak legaktívabb, legkreatívabb együtteseinek, akik számos koncertet, kórustalálkozót, szakmai programot is rendeznek. A kórus kiváló teljesítményét jelzi az 2012-ben megkapott Ars Magna minősítés is.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY ZENEMŰVÉSZETI SZAKGIMNÁZIUM NŐIKARA

Karnagy: Tőkés Tünde

A Nőikar az iskola zongora, szolfézs, hangkultúra szakos tanulóiból alakult, Baghy Emília tanárnő vezetésével. 1999-től karnagyuk Tőkés Mária Tünde tanárnő. Vezetésével sok szép értékes díjat nyertek bel- és külföldi kórusversenyeken. Gyakran és mindig készséggel vállalnak fellépést a KÓTA rendezvényein. Tevékenységüket KÓTA díjjal ismerjük el.

ZENEKARI KATEGÓRIA

SZEKSZÁRDI KAMARAZENEKAR

Művészeti vezető: Földesi Lajos

1984-es megalakulásuk óta az igényes komolyzenét, a gondos, aprólékos, lelkiismeretes műhelymunkával felépített ihletett muzsikálást képviseli. Vezetőjük Földesi Lajos hegedűművész, aki pedagógusként, koncertmesterként és zenekarvezetőként is évtizedek óta szolgálja térsége, illetve Magyarország zenei életét. Folyamatos eredményes munkát és magas színvonalat ismer most el ez a díj.

ÚJ MURAVIDÉKI CITERAZENEKAR

Horváth Károly népzene-tanár alapította 2009-ben az Új Muravidéki Citerazenekart, amely vezetését Németh Attila és Fehér-Bego István vették át. A hagyományos citeramuzsika mellett keresik a népzenei „új hullám” keretében a hangszerben, a népzeneben rejlő lehetőségeket. Lendületes citeramuzsikjukkal a kultúrák közötti hidat erősítik határon innen és túl.

ÉLETMŰ KATEGÓRIA

SOLTÉSZNÉ LÉDECZI JUDIT Liszt-díjas karnagy

Gordonka- és szolfézs tanár. Számos nagy bel- és külföldi versenyen díjakat nyert kórusai- a kisgimnazistákból álló Csalogány kórus, az egykori diákokból álló Puella kórus, illetve a világhírnevet elért Kossuth Lajos Gimnázium leánykara. Ezen kívül karnagya a Kardos Pál Pedagógus énekkarnak is. Tanári kisugárzása is páratlan, ennek köszönhetően létre tudta hozni az Éneklő Osztályok versenyét, amikor az egész iskolája énekel. Soltészné Lédeczi Judit minden tevékenységével szorosán kötődik a KÓTA-hoz, az Ifjúsági Bizottságban sok év óta számíthatunk rá. A KÓTA ezzel a díjjal szeretné megköszönni áldozatos és magas színvonalú tevékenységét.

BERKESI SÁNDOR Liszt Ferenc-díjas karnagy, főiskolai docens

A magyar református egyházzene meghatározó képviselője, formálója. Debrecen díszpolgára. 1967-től lett a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának énektanára, valamint a Kántus vezető karnagya. 1991-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Debreceni Konzervatóriumának tanára. 1999-től 2016-ig a Tiszántúli Református Egyházkerület és a Református Kollégium egyházzenei igazgatója, valamint a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanára volt. Munkássága a református Kántus életében rendkívül meghatározó volt. Berkesi Sándor alatt az 1739 óta működő kórus országos és nemzetközi hírnévre, tekintélyre tett szert. Berkesi Sándor évtizedek óta kötődik a KÓTA-hoz, többek közt az Egyházzenei Bizottságban végzett áldozatos munkájáért is köszönetet mondunk ezzel a díjjal.

TERÉNYI EDE ZENESZERZŐ - Erdély

Tanulmányait Kolozsváron a Gheorghe Dima Zeneakadémia zeneszerzés szakán végezte. 1974-ben illetve 1978-ban Darmstadtban modern zenei tanulmányokat folytatott. 1958-tól a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémián zeneszerzést, összhangzattant, ellenponttant, zenedramaturgiát tanít. 1983-tól a zenetudományok doktora. Kutatási területe: a modern zene harmónia- elmélete, az európai zene generációs fejlődés-spirálja, a zenedramaturgia operai és szimfonikus zenei területen.

TARDY LÁSZLÓ Liszt Ferenc-díjas karnagy

1941. július 21-én született Budapesten, a Zeneakadémia elvégzése után 1966-tól a Mátyás-templom karnagy-kántora. Az Országos Magyar Cecília Egyesület társelnöke, a kántortovábbképző és karnagyképző tanfolyamok vezetője, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

1968-tól a SOTE Kamarazenekar karmestere. 1990-től a Központi Szeminárium énektanára.

A Mátyás-templom ének- és zenekarával klasszikus és romantikus egyházzenei művek mellett számos kevésbé ismert kortárs magyar szerző művét mutatta be.

Évtizedek óta segíti a KÓTA tevékenységét, most kiemelkedő életművét szeretnénk a KÓTA díjjal elismerni.

TANÁRI KATEGÓRIA

KUNVÁRINÉ OKOS ILONA, Pécs

Zenei tanulmányait Cegléden, Debrecenben és Budapesten végezte. Pécssett először a Sziebert Róbert Általános Iskola ének-zene tagozatát, majd a két évvel ezelőtti nyugdíjazásáig a Pécsi Mátyás király Általános Iskola ének-zene tagozatát vezette. Közel harminc éve Pécs és Baranya megye amatőr felnőtt és ifjúsági kóruséletének aktív szereplője, fő szervezője.

NAGY ÉVA M. VERA, CZAKÓ GABRIELLA

A Szovátai Kodály Zoltán Népfőiskola tanárai, a Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar karnagyai, a Boldogasszony Iskolánővérek közösségének tagjai. 2004 óta vándortanítóként járnak a Nyárád menti falvakat, felkeresik az iskolákat, templomokat. Éleinte napi 6-8 kilométert gyalogolva zenei foglalkozásokat tartottak. Hétvégén összegyűjtik a 10-18 éves gyereket közös kóruspróbára. Tevékenységük célja a közösségépítés, lelki nevelés, a remény ébresztése, megmaradás hitben és kultúrában. Vezetésükkel a Magyar Örökség díjas Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar évente "Csillagösvény" missziós körúton vesz részt Bőjte Csaba testvérrel. Számos kórusverseny, fesztivál díjazottjai. 2016-ban létrehozták a Marianum Közösségi Ház Kodály Zoltán Népfőiskolát. Hadd idézzünk most alapítványuk "Tündérkert" c. kiadványából: "Boldogok, akik álmodni mernek, és álmukért kemény pénzzel fizetnek."

Dr. OROSZ-PÁL JÓZSEF

Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem adjunktusa, a Szalman Lóránt egyetemi Vegyeskar karnagya. Munkásságának fontos része az egyetemi munka mellett a székelyudvarhelyi Benedek Elek Líceum Camerata Leánykar és a Balázs Ferenc Vegyeskar irányítása. Kórusaival több rangos elismerés tulajdonosa. A Szováta Tavasz Fesztiválon, a csíkszeredai és székelyudvarhelyi Kodály: Psalmus Hungaricus művének erdélyi bemutatóján feleségével, Fülöp Judittal kiváló szervezők és kiemelkedő színvonalú közreműködők voltak.

KNEIFEL IMRE a székesfehérvári Kodály Zoltán Iskola igazgatója, karnagy

A Zeneakadémia elvégzése után Székesfehérváron kezdte zenei, zenetanári munkáját. Alapító igazgatója a zenei tagozatos Kodály Zoltán Általános iskola és Gimnáziumnak. Az iskola kiemelkedő munkáját mutatja, hogy kórusai az Éneklő Ifjúság hangversenyeken sorra elnyerik az Év Kórusa címet. Évente két nemzetközi kórusfesztivált rendeznek (Fehérvári Ének és Alba Regia), kórusaik külföldi fesztiválokra szerepelnek sikerrel. Kneifel Imre a székesfehérvári Alba Regia Vegyeskar karnagya.

ZENESZERZŐ KATEGÓRIA

HORVÁTH BARNABÁS

A legkisebbeknek írt vidám daraboktól a filozófikus szövegű ifjúsági és a felnőtt énekkarok számára komponált műveken keresztül az oratórikus irodalomig számos műve bizonyítja a kóruskomponáláshoz való kötődését. A KÓTA –díjjal ezúton is köszönjük eddigi munkáját.

SZABÓ BARNA

Zeneszerző egyre gyarapodó életművében fontos szerepet töltenek be az igényes, nagy szakmai tudással megírt kórusművei. Munkáját KÓTA díjjal szeretnénk elismerni.

HORVÁTH MÁRTON LEVENTE

A fiatal zeneszerző nemzedék egyik kiemelkedő alakja. Számos kórusművet írt, amelyeket különböző típusú és felkészültségű kórusaink egyaránt örömmel énekelnek. Kívánjuk hogy a KÓTA-díj inspirálja őt további munkájában.

KÓRUSÉNEKES KATEGÓRIA

MEGYESI SCHWARTZ ISTVÁN

A Pécsi Kamarakórus alapító tagja, 72 évesen is aktív kórustag A Pécsi Kamarakórus alapító tagja. Mint kórusénekes 60 éve szolgálja hűséggel az énekes zenét.

VINCZE IMRE

Négy és fél évtizede a Vox Humana énekkar tagja Példamutató hozzáállása és magatartása, valamint a kóruskultúrába vetett hite tanúsítja azt, hogy egy amatőr énekkarban való éneklést nem pusztán az éneklés öröme és a társaság működteti. Vácott úgy mondják, hogy Vox-osnak lenni életforma. Ez is indokolja azt, hogy a Vox Humana Énekkar Kórustanácsa őt választotta a Vox Humana Alapítvány Elnökének, valamint a Vox Humana Énekkar Kórustitkárának.

KALINA FERENC

A több mint 20 éve működő közhasznú Tállyai Kővirág Népdalkör szervezője, kórustitkára. Édesanyja, Kalina Ferencné énektanár az egyesület elnöke, a népdalkör vezetője. A csoport 13 Arany fokozatot és 3 Arany Páva díjat kapott. Katalizátor szerepet vállalnak a kultúra területén szűkebb környezetükben, de az országban és határokon túl is. Az együttes, az egyesület sikereinek motorja Kalina Ferenc munkássága.

HIBAIGAZÍTÁS

A 2017/10. számunkban a "Karai 90." emlékhangverseny c. írásunkban tévesen jelent meg a Mindenki c. Oscar-díjas rövidfilmben felhangzó mű, ugyanis az ott hallható népszerű kórusmű (a Bodzavirág) Balázs Árpád műve.

KÓRUSHANGVERSENY PÉCSETT KODÁLY ZOLTÁN SZÜLETÉSÉNEK 135. ÉVFORDULÓJÁN

A Pécs-Baranyai Kórus- és Zenekari Szövetség, a Magyar Kodály Társaság és a pécsi Kodály Zoltán Gimnázium szervezésében nagyszabású hangversenyt rendeztek 2017. december 1-jén a Kodály Gimnázium aulájában.

A koncerten gazdag repertoárt vonultattak föl a föllépő kórusok, mindezt fűszerezve prózai és szóló betétekkel. Személyes és élményekkel teli gondolatot osztotta meg beköszöntőjében a Kodály Gimnázium igazgatója, *Béres Andrásné*, aki maga is az intézmény ének-zene tagozatos diákja volt, így nem csoda, ha mély emberi-érzelmi kapcsolata van a zenéhez, nemcsak a hangversenyeken, hanem a „munkás” hétköznapokon is. Illyés Gyula: Bevezetés egy Kodály-hangversenyhez című versét *Szászi János* műsorközlő, a Pécsi Rádió egykori munkatársa mondta el gyönyörű, érces hangján.

A koncerten elsőként a legkisebbek, a **pécsi Testvérvárosok terei Általános Iskola Kicsinyek Kórusa** állt a közönség elé *dr. Szécsényi Lászlóné* karnagy vezetésével. A Kis emberek dalai-ból a Tarka kutya és az Azt mondják... kezdetűt énekeltek, majd a Jézus és a gyermekek (zongorán közreműködött *Taschnerné Sértő Ágnes*), a Nincsen apám..., valamint a Házam előtt egy almafa című Kodály-művek megszólaltatása szép, egységes hangzással, csengő, tiszta hangokkal az egész hangverseny alapélményét adták meg. Egy éve alakult a **Mathias Rex Kamarakórus**, amely máris szép sikereket könyvelhetett el e röpké idő alatt. *Kunváriné Okos Ilona* karnagy egykori „Mátyásos” tanítványaiból és jelenlegi diákokból álló csapata igényes műsort állított össze. A 150. genfi zsoltár, az Ave Maria, a Kodály-köszöntő (Halmos László műve *Csorba Győző* versére) és az Egyetem begytem műsorra tűzésével kifejező, kimunkált, szépen összecsiszolt előadásukkal méltán érdemelték ki a közönség elismerését.

Ezt követően *Pál Réka* másodéves, magánének szakos egyetemi hallgató három népdalt (Árva madár, Gerencséri utca, Félre tőlem) énekelt stílusosan, meggyőzően, *Körtési András* zongorakíséré-

tével. E művek a Magyar népdalok énekhangra zongorakísérettel című kötetben jelentek meg. Az első tíz népdalhoz Bartók, a második tízhez pedig Kodály írt zongorakísérettel. E kiadvány is reprezentálja az utókornak Bartók és Kodály barátságát. A hangversenynek helyet adó gimnázium kórusa, a **Bartók Leánykar** következett *Kertész Attila* Liszt-díjas karnagy irányításával. Az Intermezzo Pécs számára készült énekari változatát dr. Vargha Károly versére fölszabadult, energikus előadásban hallottuk *Körtési András* zongoraművész kíséretével. A Semmit ne bánkódjál című Kodály-mű ezúttal is kifejezően, drámaian csendült föl. Az énekkar zárószámaként a Vejnemöjnen muzsikál (a Kalevala 44. éneke) példás előadásához *Körtési András* zongorakísérete egyenrangú társként jelent meg *Kertész Attila* szuggesztív irányításával.

Az Ének Szent István királyhoz című megrendítő, drámai művet a **pécsi Református Kollégium Vegyeskara Pap Tamás** karnaggal az élen mutatta be. A kórusvezető ezután *Balázs József*: Kodály Zoltán szobra című versét mondta el. Az Esti dal kristálytisztán, átélten szólalt meg a „Refisek” előadásában. Hangulatváltásként *Kuti Ágnes* énekművész tolmácsolásában a Mónár Anna című ballada hangzott el *Pap Ágoston* zongora kíséretével. A drámai erejű mű megrendítő átéléssel szólt. *Kuti Ágnes* ezen az emlékkoncerten karnagyként is bemutatkozott. A **Szent Mór Iskolaközpont Kamaraének Csoportja** élén három Kodály-opuszt dirigált. A Horatii Carmen, a Pange Lingua és az Adventi ének mívesen kimunkált, érzékeny előadásban hangzott el. Ezután *Csorba Győző* Kodály című versét *Bakonyi Márton*, a Ciszterci rend Nagy Lajos Gimnáziumának tanulója előadásában hallgattuk meg.

A hangverseny zárásaként a **Nagy Lajos Gimnázium Laudate Kórusa** lépett a közönség elé. Három eltérő karakterű mű, a Karácsonyi pásztortánc, a Kodály-tanítvány *Halmos Sándor*: Hogyha az Úr... és a Jövel Szentlélek Úristen című művek szuggesztíven, arányos szólamokkal, igényesen csendültek föl a fiatal karnagy, *Havasi Gábor* vezényletével, amely méltóképpen koronázta meg a nagy gonddal összeállított, Kodály Zoltánra emlékező hangversenyt.

Törtély Zsuzsa

A MAGYAR KODÁLY TÁRSASÁG ÜNNEPI HANGVERSENYE PÉCSETT KODÁLY ZOLTÁN SZÜLETÉSÉNEK 135. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

„Örvendjen az egész világ”

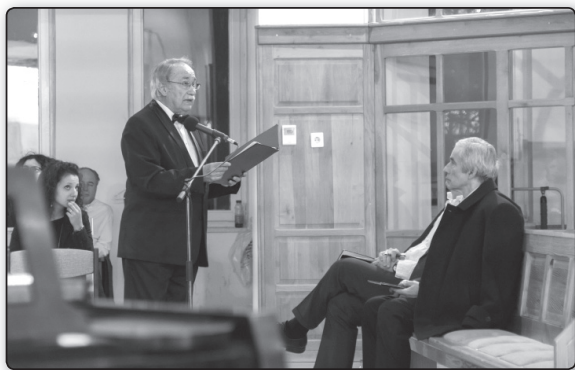
Képek az újság hátoldalán található!

2017. december 9-én a Pécs-Kertvárosi Református templomot zsúfolásig megtöltő közönség először Kodály Zoltán ritkán megszólaltatott genfi zsoltárfeldolgozásából hallhatott kettőt: a 124. és a 33. genfi zsoltárt. A kétszólamú biciniumokat a **pécsi Kodály Zoltán Gimnázium Vokál Együttese** énekelte. A két mű stílusosan fogta közre *Nagy Zoltán* lelkész úr meghitt adventi gondolatait, melyet *Kertész Attilának*, a Magyar Kodály Társaság elnökségi tagjának, a Pécs-

Baranyai Tagcsoport elnökének Kodály Zoltánra emlékező ünnepi beszéde követte.

„Lebiccenő ezüst feje még fénylik ránk az alkonyatban. Szikár a teste, mint a pajzs, melyről a bók, a gáncs lepattan. Gúzsba kötött szavunk mögött dalunkat védi: zengjen, éljen!” – idézte *Fodor András* versét *Kertész Attila*, majd így folytatta:

„Kodály ma is szól hozzánk. A magyar lélekből fakadó kodályi hang egyetemessé vált, bárhol megszólal nemcsak gyönyörködöt, de épít, fölemel, üzeneteket, mégpedig korszerű üzeneteket közvetít. Az ember-

ben gondolkodik, a test, a lélek, a szellem egységében. Hisz az embert formáló igényes, minőségi kultúrában, melynek közvetítését az itt fellépő szereplők, énekesek is vállalták.”

Felidézett egy 72 évvel ezelőtti eseményt is – melyre a pécsiek nagyon büszkék –, nevezetesen Kodály világhírűvé vált zenepedagógiai programjának első nyilvános meghirdetését Pécsen 1945 őszén. A megemlékezést Fodor András gondolatai zárták keretbe: „Hát áradj ránk forró zene, taníts az emberség dalára! Örkdj szikáran ősz zenész, barátodért is pártot állva. S maradj velünk, hogy általad szeresse még e nép a sorsát, hogy nem veszett el, megmaradt a dalban élő Magyarország.”

A hangverseny következő fellépője a **pécsi Kodály Zoltán Gimnázium Bartók Béla Leánykara** a 150. genfi zsolttárral emlékezett a reformáció 500. évfordulójára, majd a Hány János c. daljátékból az Intermezzo énekari változatát adták elő **Kertész Attila** Liszt-díjas karnagy vezényletével és **Körtesi András** zongorakíséretével. A mű 1957-es pécsi bemutatója – dr. Vargha Károly pécsi főiskolai tanár szövegével – Kodály jelenlétében tomboló sikert aratott.

A nagyszalontai kötet számára a Kisfaludy Társaság felkérésére zenésített meg verseket Kodály, így köztük az 1916-ban lejegyzett névnapi köszöntőt is, melyből nevezetes kórusmű született **Köszöntő** vagy **Nagyszalontai köszöntő** címmel. A Köszöntőt az 59 éve működő híres együttes, a **Pécsi Kamarakórus** énekelte **Tillai Aurél** Kossuth-díjas, **Érdemes Művész** vezényletével. Ezután két nagy formátumú mű következett: az **Öregek** Weöres Sándor versére és a ritkán hallható – Petőfi versére komponált –, meggyőző erővel előadott drámai, aktuális gondolatokat közvetítő alkotás: A székelyekhez.

Ez utóbbi műhöz tematikájában jól illeszkedett **Körtesi András** zongorajátéka, aki az Op.11. sorozatból a Székelynóta és a Székely keserves c. darabokat

szólaltatta meg.

A fiatal, egy éve működő, de már emlékezetes sikereket magukénak mondható **Vocapella Énekegyüttes** **Novák-Szabó Livia** vezetésével Kodály Ave Mariája után örömeinkre a karácsonyváro hangulatot

idézte a Jelenti magát Jézus és a Karácsonyi pásztortánc c. leánykari művekkel, **Rákosi Eszter** piccolo-játékával. A **Chi vuol veder** olasz madrigállal Kodály Emma asszonynak kedveskedett házassági évfordulójuk alkalmából, míg a **Vocapella** műsorát záró **Chi d' amor sente** madrigált a világhírű karmester, **Toscanini** egyik lányának esküvőjére írta nászajándékként.

A kitűnő komlói vegyeskar, a **Pedagógus Kórus** **dr. Szabó Szabolcs** KÖTA-és Artisjus díjas karnagy vezetésével magas színvonalú, igényes műsorral emlékezett Kodály

Zoltánra. Először a **Weöres Sándor** versére írt **Norvég leányok** szólalt meg, majd **A magyar nemzet**. A **Petőfi** versére írt művet a **Pécsi Bőrgyár Dalárdájának** ajánlotta a **Mester** 1947-ben. A hagyományok értékeit megtartó mű a kóruskezelés mesteri példája, mondanivalója ma is üzenetet hordoz. A **Komlói Pedagógus Kórus** az 1961-ben komponált, Kodály utolsó éveinek talán legmegrendítőbb vegyeskari

művével, **Sik Sándor** **Te Deumával** zárta műsorát.

A sok sikert megért „testvérkórusok”, a **pécsi Scola Cantorum Sopiaensis** és a **Szekszárdi Madrigálkórus** Kodály Zoltán legjelentősebb genfi zoltárfeldolgozásával, az 50. zsolttárral kezdte műsorát. A másik mű is a ritkán hallható, nagy formátumú kompozíciók sorába tartozik. A **Mester** 1942-ben, a **Kolozsvári Tanítóképző Vegyeskara** számára írta (**Gazdag Erzsé** versére) **Balassi Bálint** elfelejtett éneke c. alkotását. A régies ízű, végig **Balassi-strófákba** szedett szöveg égetően időszerű problémákat feszeget. Végző kicsengése a bartóki dilemma: „*Csak ne volnék véred, könnyen felednélek, elmennék messzire. De jaj, hová fussak, hogy soha ne jussak vissza hazám földjére.*” A két nagyszerű együttest vezetőjük, **dr. Jobbágy Valér** Liszt-díjas karnagy vezényelte.

Egy református templomban megrendezett koncert nem is fejeződhetett volna be másként, mint a 114. genfi zoltár előadásával, melyet az összkar énekel **Kertész Attila** vezényletével, orgonán közreműködött: **Szöke Szilvia**. Az emelkedett ívű, a kodályi vokális életmű keresztmetszetét méltón tükröző emlékhangverseny legmeghatóbb pillanatait mégis az „igazi összkar” megszólalása jelentette, amikor a kórusok és a közönség **Tillai Aurél** vezetésével együtt énekelte Kodály Esti dalát. A koncertet a **Nemzeti Kulturális Alap** támogatta.

Márky Gabriella

ÜNNEPI KONCERT A ZENEAKADÉMIÁN 2017. DECEMBER 16-ÁN

HIBAIGAZÍTÁS

2017. Jubileumi Kodály év. December ünnepi hónap. Kodály Zoltán születésnapjához, december 16-hoz közeledve országsszerte megszorodtak az ünnepi hangversenyek. A magyar zenei élet méltó módon emlékezett a XX. század magyar zenei géniuszára. Kivette részét ebből a kórusmozgalom is. Helyi (pl. iskolai) szervezésű karácsonyi hangversenyeken is szép számmal szólaltak meg az ünnephez kapcsolódó Kodály művek: Karácsonyi pásztortánc, Angyalok és pásztorok, Adventi ének stb.

Az ünnepi Kodály év záróeseménye a születésnap kórushangverseny volt 16-án a Zeneakadémián, amit igen nagy várakozás előzött meg. A jegyek hetekkel előbb elfogytak. A koncertet a Zeneakadémia szervezte, a fellépő kórusok az ország legkiválóbb együttesei és az Akadémia növendékkórusai voltak.

Az **Angelica Leánykar** már másodszor lépett fel decemberben a Nagyterem színpadán. Másodikán tartották hatalmas sikerű karácsonyi koncertjüket, ahol a Grúziából (Tbiliszből) érkezett egyetemi férfikórus működött közre a Saint-Saëns Karácsonyi oratóriumában. A rendkívüli szépségű mű lehangzó előadásában és óriási sikerében nem kis része volt a 30 fiú olykor lenyűgöző hangjának. Ezen a 16-i estén a szívbemarkolóan megszólaló Árva vagyok és a Semmit ne bánkódjál után az oly ritkán hallható Két zoborvidéki népdalt adták elő egyszerűen gyönyörűen. A kórusnak és alapító karnagyának **Gróf Zsuzsannának** nemzetközi híre és itthoni elismertsége nem a véletlen műve.

A Nyíregyházáról érkezett **Cantemus Gyermekkar** szintén a második fellépése volt a fővárosban ebben a hónapban. A Kóruscsalád a MŰPA-ban tartotta karácsonyi hangversenyét, amelyet a Bartók Rádió jóvoltából az egész ország hallhatott. Amit Nyíregyháza nyújt immár 40 éve a zenei világnak, az Magyarországnak is egyik legnagyobb kulturális büszkesége. Alapító karnagyuk **Szabó Dénes**, Kodály Zoltán nevelési elveinek rendíthetetlen követője 4 évtized kitaró munkájával bizonyította, milyen a boldog lélekkel éneklő gyermek és milyen értékű felnőtt válik belőle. Szabó Dénes minden lehetséges fórumon hirdeti a kóruséneklés és a gyermek zenei nevelésének rendkívüli fontosságát és időszerűségét.

Ezen az ünnepi estén a Vízkereszt és az Újesztendő köszöntő után az orgonakarzatról éneklő „angyalkák” közreműködésével szólalt meg az Angyalok és pásztorok. A közönség pedig fölfelé tekintve hallgatta a fenséges csodát.

Ahogy a **Cantemus Gyermekkar**ból virágzott ki a **Vegyeskar**, úgy nőtt fel a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola általános és középiskolai diákságából **Sapszon Ferenc** tanár úr elhivatott, céltudatos irányításával a **Cantate Vegyeskar**. Az első Kórusolimpián (Linz, 2000.) aratott világraszóló siker és az azóta is tartó nemzetközi elismertség fényesen bizonyítja, hogy az iskola alapító karnagya, **Sapszon Ferenc** a legjobb utat követte az eltelt három évtized alatt. A maga halk szavú, bizakodó és a jó cél érdekében minden áldozatot meghozó módján érte el, hogy iskolája és kórusai világhírűek.

Ezen az estén **Sík Sándor** Te Deumát hallgatva nem sok szem maradt szárazon. A mű elhangzása utáni néma csend alatt magába szállhatott minden lélek. A Jézus és a kufárok döbbenetes ereje leírhatatlan hatást keltett. Életre szóló! Köszönjük!

A koncert „külső vendégei” mellett a „Ház” két kórusa énekelte még, az **Új Liszt Ferenc Kamarakórus** **Nemes László** **Norbert** vezényletével és az **Alma Mater Kórus** **Somos Csaba** irányításával. A két együttes

előadásának művészi színvonala helyzetükhöz méltóan profi volt.

A kamarakórus mősora az Óda a muzsikához, a Békesség-óhajtás és a Norvég lányok voltak, a nagykórus a Mátrai képeket mutatta be. A hangok képzettsége, a zenei anyag abszolút birtoklása, a magabiztos zenei-művészi ízlés, ettől profi a profi.

A Mátrai képek zengett mint egy kóruszsimfónia. Sokunk előtt felvillant Váserhelyi Zoltán karjának súlya, avizóinak ereje. Vezénylete alatt többször énekeltek ezt a művet.

„Aranyoskám, énekeljenek azzal a vacak kis hangjukkal” szokta mondani. És mi énekelünk. De ugyanúgy beadta hangját és lelkét *Hamari Juli, Ercse Margit, Miller Lajos, Sólyom Nagy Sanyi, Bordás Gyuri*. Szólt a Mátrai képek ahogy illik. De az utódok sem hoztak szégyent az elődökre. Köszönjük!

A fellépő kórusok 13 „a cappella” művet mutattak be, széles ívet vezetve végig Kodály kórusművészetén.

Az összkarok – a rendezők kiváló ötlete nyomán – a KÓTA által delegált kórusok bevonásával szólaltak meg. A színpadon és az emeleti oldalerkélyeken közel 400 ember énekelte. Ajkáról, Budaörsről, Budapestről, Solymárról jöttek fiatalok, felnőttek, jött az **Ajkai Pedagógus Kórus**, az **Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Nőikara**, a **Budapesti Lantos Kórus**, a **Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus**, a **Fővárosi Énekkar**, a **Madách Gimnázium Énekkara**, a **Solymári Szokolay Bálint Nőikar**, a **Vox Femina Nőikar**. Karnagyaik: *Petheő Balázné, B. Horváth Andrea, Gerenday Ágnes, Krasznai Gáspár, Blazsek Andrea, Mózes Krisztina, Hoffmanné Kemenes Vera* a kórusaikkal együtt énekeltek.

A hangversenyt indító összkart a Köszöntőt *Kutnyánszky Csaba*, A 150. Genfi zsoltárt *Jobbágy Valér*, a záró összkart a Magyarokhoz című kántót a magyar karnagyi társadalom professor emeritusa, *Párkai István* vezényelte. Ováció a színpadon állók és az egész közönség részéről. Mindannyiunk zeneakadémiai tanára méltósággal fogadta a viharos ünneplést.

Köszönjük Tanár úr! Köszönjük!

Mocskonyiné Tallér Edit

ÉNEKELJEN MINDENKI!

Kodály: Hány János

Nyár közepén kapta a szolnoki Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és AMI, Kodály Zoltán Gyermekkara a felkérést, hogy 2017. november 19-én énekeljünk Kodály Zoltán: Hány János című daljátékában, a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében. Bár csak sejteni lehetett, hogy mit vállalunk, az elmúlt tanév kiemelkedő szereplései, versenyeredményei alapján úgy döntöttünk elvállaljuk.

Már szeptember első napjaitól elkezdtük tanulni a négy „kalandból” álló mű népdalait, így október 1-én a Zenei Világnapon már ezekkel a dalokkal köszöntöttük a zene ünnepét. /A népdalokat az iskola népi zenekara kísérte/. Ezt követően kezdtünk el a „partitúra” alapján felkészülni, mely kitarító tanulást, folyamatos, precíz kórusmunkát igényelt. Ehhez a kórus minden támogatást megkapott a tantestülettől és az iskolavezetéstől is.

2017. november 18-án reggel indultunk autóbusszal az egész napos főpróbára. Hihetetlen fegyelemmel, biztos intonációval, a mű alapos ismeretével felvértezve vett részt a gyermekkar a zongorás, majd a zenekari próbán.

Szolnoki Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola Kórusa

A gyerekeket már a főpróbán látottak, hallottak is lekötötték, „ámulatba” ejtették. Külön élményt jelentett a „palota” hangversenyterme, a szereplők, a zenekar, és természetesen a MŰPA éttermében felszolgált ebédek, valamint a budai szállodához vezető fényárban úszó utak, híres épületek, hidak látványa.

November 19-én /vasárnap/ 11-kor kezdődött a két órás előadás. A kórus a színpad fölötti karzaton foglalt helyet. A hangversenyterem majdnem zsúfolásig megtelt. A kórus egy alapos beéneklés után kiemelkedően énekelt, *Oberfrank Péter* karmester vezényletével. Na-

PRÁGÁBAN ÉNEKELT A KOMLÓI PEDAGÓGUS KAMARAKÓRUS

Prága gyönyörű város – minden évszakban.

Fesztiválok sora – egyik sem kórusverseny – stressz nélkül örömmel énekelni.

A koncertek roppant érdekesek: nincs „túlszervezés”; a helyszínekül – a szervezők által – kiválasztott templomok (Szent Mihály, Szent Miklós és a Szent Salvatore) kapuin ki-bejárhattak az érdeklődők, illetve a résztvevő kórusok.

Így adhatta elő műsorait a **Komlói Pedagógus Kamarakórus** – a csodálatos akusztikájú szent helyeken.

Egy fantasztikusan felkészült, rokonszenves, művelt és gyakorlott magyar idegenvezető, Györgyi ve-

zetésével láthattuk Prága hétköznapijait és ünnepi óráit (az utóbbiakban a forgalmas főtereken szinte lépni sem lehetett...); de így énekelhettünk a Várban és a különböző zárt udvarokban.

Az Óvárosi Városháza, az Orloj, a Lőportorony, Franz Kafka szülőháza, a Művészetek Háza, Husz János szobra, a Károly-híd – megannyi maradandó szép emlék!

Hogy odafelé útban hógolyóztunk a pozsonyi Vár udvarán..., hogy láthattuk hazafelé Lednice kastélyparkjának gyönyörű kertjeit – mindez „csak ráadás” volt a remek úton.

Dr. Szabó Szabolcs,

a Komlói Pedagógus Kamarakórus alapító és jelenlegi karnagya

K o m l ó, 2018. február 27.

2017. november 19.
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

MATINÉKONCERTEK

Énekeljen mindenki!

Kodály: Hány János

Hány János: **Szegedi Csaba**
Órse, Hány kedvese: **Megyesi Schwartz Lúcia**
Óreg Marci, császári kocsis: **Gábor Géza**
Mária Lujza: **Kálnay Zsófia**
Császárné: **Váradai Zita**
Ferenc császár / magyar silbak: **Szekér Gergő**
Napóleon: **Csepregi Tihamér**
Ebelasztin báró: **Mészáros Tamás**
Krucifix generális / Muszka silbak: **Hábetler András**

Közreműködik:

A Magyar Állami Operaház Zenekara és Gyermekkara,
a Marczibányi téri Kodály Iskola növendékei,
a Magyar Táncművészeti Egyetem
néptáncművész szakos hallgatói,
Kodály Kórus Tatabánya (felkészítők: Salló Gyözőné,
Sárközyné Pomázi Ágnes),
a Szolnoki Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola
és a NAMI Kodály Zoltán Gyermekkórusa
(karigazgató: dr. Lengyel Erzsébet),
valamint: Hajdu-Németh László, Komorjai Zsiga, Hajdu-Németh Balázs, Kollár Bence,
Varga Amanda, Bácsi Helga

Vezényel: **Oberfrank Péter**

Szövegkönyv (Garay János Az obszitas című költeménye alapján): **Paulini Béla, Harsányi Zsolt**
Dramaturg (a szövegkönyv 1926-os és 1958-as kiadása alapján): **Kenessey Judit**

Jelmez: **Horváth Katalin**

Koreográfia: **Béres Anikó, Ónodi Béla**

Rendezőasszisztens: **Magyar Orsolya**

Rendező: **Toronykőy Attila**

A dőlő betűs szavak szerepelnek a 12. oldalon található Szómagyarozatban.

gyon büszke voltam a tanítványaimra a hangversenyen résztvevő *Pékné Csomor Katalin* igazgatónővel együtt, aki a szünetben megkereste a gyerekeket a kulisszák mögött, és dicsérő szavakkal bátorította őket. – Talán Kodály Zoltán is ilyen zenei élményekre, az ének örömeire, a gyerekekre gondolt amikor ezt a zeneművet komponálta. Örömmel tölt el az „*Énekeljen Mindenki*” kormányprogram, – ennek szellemében jött létre ez az előadás is – mely a világon egyedülálló zenei örökségünkhöz való visszafordulást, a Kodályi örökség megújulását jelenti, s amely ebben az iskolában kiemelkedő támogatásra talált.

Dr. Lengyel Erzsébet karvezető

KODÁLY EMLÉKMISE

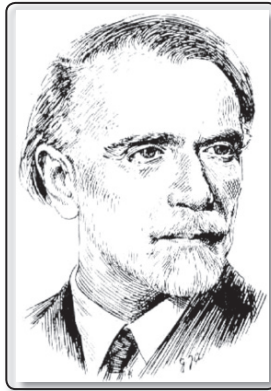
Kodály Zoltán Missa brevis jótékonsági mise keretében hangzott el

Március hatodika - Kodály Zoltán halálának évfordulója. Ezen a napon a Kodály Társaság hívó szavára a tagtársakon kívül más zenei szervezetek, intézmények képviselőivel minden évben elzarándokolunk a Farkasréti temetőben lévő sírjához. A szóbeli megemlékezés, a tisztelet sírra helyezett virágai mellett az énekszó mindenkori része az alkalomnak. Ez idén, az 51. évfordulón igen messziről érkezett tagokból álló kamarakórus adta színvonalas zenei részét a megemlékezésnek. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Intézete kamarakórusa főként távol-keleti tagokból áll, s vezetőjük az angol-japán gyökerekkel rendelkező Theodore Vinden.

A fiatal zenetanárjelöltek a temetői ünnepség után nem tértek vissza Kecskemétre, hanem részt vettek – sok más érdeklődővel és az egyházközség tagjaival együtt – a KÖTA és a Magyar Kodály Társaság kezdeményezésére az Avilai Nagy Szent Teréz templomban Horváth Zoltán kanonok, plébános úr védnökségével és celebrálásával lezajlott emlékmisén. A szertartásban részt vett *Dobák Gábor* mátraszentimrei plébániai kormányzó is.

A Missa brevis alkalomhoz méltó, ünnepélyes és áhítatos hangulatot teremtő előadói a következők voltak: a Kőbányai Szent László Templom Kórusa (karigazgató: *Varsányi István*) és az előadást vezénylő *Somogyváry Ákos* énekkara, a Budai Ciszterci Szent Alberik Kórus. A szívességből közreműködő szólóisták: *Duba Szilvia* – szoprán, *Szarka Emília* – szoprán, *Heim Mercedes* – alt, *Viszló István* – tenor és *Klézli János* – basszus. Az orgonaszólamot *Mészáros Zsolt* Máté szólaltatta meg. A mise változó részeiként elhangzott egy zsoltár, aztán Kodály (Szedő Dénes versére írott) háromszólamú *Miatyánk* című kisdarabja és a *Pange lingua*.

Az orgonás Missa brevis első szöveggel kiteljesedő változata annak a műnek, amelyet Kodály Zoltán 1941-42-ben, galyatetői alkalmi kántorkodása alatt Csenedsmiseként komponált, s játszott maga azon a

harmóniumon, amely még ma is megvan és – amennyire megromlott állapota engedi – szolgál a hegyi kápolnában. Éppen ennek a történelmi hangszernek a felújítására kezdeményezett adománygyűjtést a két zenei szervezet. Ezért került az eseményt meghirdető plakátra ez a mondat: Emlékmisénk adományai jótékony célt szolgálnak: a galyatetői „Kodály kápolna” harmóniumának felújítására ajánljuk fel!

Adakozókedvben nem volt hiány, de a befolyt adomány valószínűleg nem lesz elegendő a megfelelő színvonalú, tartós felújítás költségeire. Ezért az ügy iránt elkötelezettként kérjük Olvasóinkat, Kodály Zoltán munkásságának, zeneműveinek híveit adományaikkal továbbra is segítsék a nemes terv megvalósulását. Az adományokat a következő címre és bankszámlára várják köszönettel:

**Mátraszentimrei Római Katolikus Egyházközség
CIB Bank 10700282-69213298-51100005**

A rendelkező nyilatkozatba kérjük beírni:

A galyatetői Kodály-harmónium felújítására.

Hadd zengjen, szépen, sokáig a harmóniumon, vagy énekszóval erősitve Kodály művéből is:

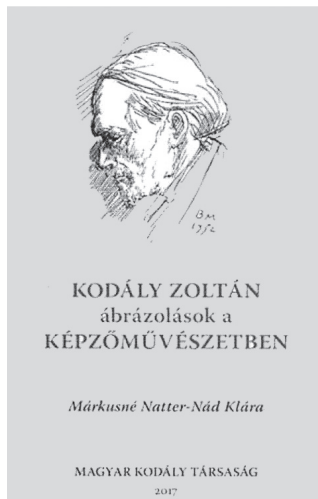
Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

I. M.

ÍGY LÁTTÁK KODÁLYT – A KÉPZŐMŰVÉSEK

Kodály Zoltán ábrázolások a képzőművészetben címen jelentetett meg igényes kivitelű kötetet a Magyar Kodály Társaság. Címlapján Borsos Miklós grafikája, amely A Magyar Kodály Társaság Hírei 1992 óta napvilágot látott számainak fedlapjáról köszönt ismerősként.

A folyóiratot 1994 óta szerkesztő Márkusné Natter- Nád Klára „nem tett mást”, mint a bulletin minden számában közölt egy Kodályportrét, s most azokat gyűjtötte egybe. Az idézőjeles fogalmazás éppen azt hivatott kiemelni, milyen sokat tett a főszerkesztő azzal, hogy nemcsak a Kodály és tanítványai világában fontos eseményekről adott hírt, hanem mindvégig figyelmet fordított a Mester képzőművészeti

receptiójára.

Ha Kodályra és utókorára gondolok, a „Tanár úr”-ként emlegetett óriást mindig „szobornak” látom. Irigylem azokat, akik – minél hosszabban – személyesen ismerhették, jelenléte kisugárzásából részesültek. De lám, ők is, akaratlanul is formázzák e szobrot, akár az Így láttuk Kodályt vallomásteveői nagyértékű emlékezéseikben, amelyeket Bónis Ferencnek köszönhetünk.

Ugye, megfigyelték, hogy aki Kodály szavait idézi, gyakorta hanghordozását is kölcsönveszi? Azt a hanghordozást, amely a közlendőt szigorúan koncentrálnál, az idejét semmire sem pazaroló, tehát nem társalkodó, mondataival

esszenciát és imperatívuszt (lényeket és felszólító módot) sugalló szellemi vezért jellemzi.

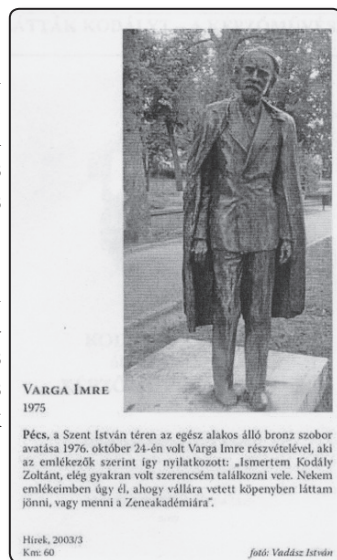
A fényes műnyomó papírról 53 szobor és 26 festmény illetve grafika tekint ránk. Már a pusztán tény érdekes: ennyi különböző ábrázolás egyazon személyről. Hát még, ha az a személy oly közel áll hozzánk, hogy róla történetek olvashatók és terjednek szájhagyomány útján. 1910-től 2017-ig alkotott portrékkal találkozunk, tehát sokféle korszak és izmus látás- és formálásmódjával. Valamint néhány további alkotással, amely nem Kodályt ábrázolja, hanem valame-

lyik művére utal (Háry, Psalmus).

Nem lévén művészetkritikus, csupán laikus közönség, arra nem vállalkozom, hogy a műalkotásokat méltassam. Nevek említése nélkül annyit megkockáztatok, hogy a legtalálabb megmintázásokat, a fényképek nyomán bennem élő Kodály-képek leginkább megfelelőket kevésbé ismert, már-már elfeledett művészeknek tulajdonítom. S nem csupán az „élethű”

ábrázolás, hanem a személyiség tükrözése szempontjából is. Márkusné Natter-Nád Klára, a zenetanár a legmaradandóbbat alighanem az általa szerkesztett periodikumokkal alkotta: Az Ének-Zene Tanítása után A Kodály Társaság Híreivel. Az utóbbi a zenei lapok mai kiéheztetése idején hősies szolgálat. A szerkesztésben és az általa írt cikkekben, tudósításokban nemcsak a szenvedélyes pedagógus, hanem az édesapjától, Natter-Nád Miksa Aranytollas botanikus újságírótól örökölt véna is megnyilvánul. Az utóbbinak köszönhető a kötet precíz adatolása is.

Jó, hogy a 135. születési és 50. halál-évforduló Kodály-évének minisztériumi támogatásából erre az egyedi, gazdagon dokumentáló kiadványra is jutott!

Hollós Máté

Az illusztrációkat a Kodály Zoltán ábrázolások a képzőművészetben c. kötetből vettük át a Kiadó és a Szerkesztő szíves engedélyével. (Megjelent a Parlandó 2018/3. számában.)

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata megrendülten búcsúzik KOVÁCS ANDRÁS karnagy-zenetanártól

A romániai magyar kórusmozgalom kiemelkedő egyéniségétől, aki 77 éves korában az öröklétebe távozott.

Kovács András Marosvásárhelyen született, itt érettségizett a Bolyai Farkas Líceumban. Már fiatalon énekelt a Székely Népi Együttes kórusában, majd Kolozsváron a Zeneakadémián szerzett zenetanári oklevelet. Radnóton, majd Marosvásárhelyen tanított, később a Tanfelügyelőség módszertani előadója is volt.

Pályafutása legjelentősebb vonulata karnagyi munkássága. Az általa irányított énekkarok és zenekarok – a Radnóti Leánykar, a Mandolinzenekar, a Marosvásárhelyi Tanítóképző Leánykara, a Nagy István Ifjúsági Vegyes Kar,

az Armonia vegyes kar, a Primavera gyermekkar, a 15-ös Számú Általános Iskola Gyermekkórusa, a Művészeti Egyetem Kórusa, valamint a Vártemplom Psalmus kórusa – egytől egyig jelentős együttesei voltak az erdélyi zenei életnek.

Sikeres, gazdag pályafutása zárásaként a Művészeti Egyetem zenetanári fakultásán karvezetést tanított.

Távozása nagy vesztesége az erdélyi zenei életnek. A művelődés szolgálatában álló művészársadalom örökre megőrzi emlékét. (sz.-I)

Megjelent a marosvásárhelyi Népiújság 2018. február 20. pénteki számában.

Búcsúszó Kovács András karvezető halálára

Láthatatlanul is ott van minden emberi élet felett: “Te pedig elmégý” 1 Mózes 15,5. Éveken keresztül csatározás után végzetett be a sors, a mely nem adott újabb esélyt. Pedig szeretett volna még itt maradni megszokott környezetében szerető arcok között. Kimondhatatlanul fáj a búcsú, hangtalan szavak ülnek a torkunkban, könnyekbe búrkolva gyászolunk. A kiszabott esztendőket leteltek. Elköszönni jöttünk akik tanítványaid,

kollégáid voltunk a város nevében ahol születél és hosszú éveken át éltél. Visszatekintünk a szép, hasznos és mégis oly gyorsan elmúlt életpályára. Búcsúzunk a Tanártól, aki a pedagógus minden tudományával nevelte, oktatta diákjait. Ki tudná megszámolni tanítványait, elsorolni hány diák kapott indítást tőle a kultúra, a művészet felé.

Következetessége, szigora, rendkívüli humánussal párosulva, tiszteletet vívott ki a gyerekek és a szülők között. Szigorúságában minden tanítvány meg-

érezte szívének odaadó jóságát.

Létrehozta a Nagy István ifjúsági vegyeskart, amely kórusal számos belföldi és külföldi fesztiválon vett részt. 2002-től átvette a Vártemplom Psalmus kórusának a vezetését.

Megszervezte városunkban a Bárdos Lajos-Nagy István ifjúsági fesztivált, amit éveken keresztül precíz szervezői munkával egyedül működtetett. Pontos és lelkiismeretes munkáját példaként lehet a fiatalok elé állítani. Munkája elismerését számos diploma és díj bizonyítja.

Karvezetői tapasztalatait könyvbe foglalta össze, amit diákjainak és jövődöbéli karvezetőknek ajánlott.

Népéért való aggodalom vezette akkor, amikor megzenésítette Moldvay József Fohász című versét:

“Könny koppan könny marta kőre itt
Szégyen, s vér kíséri lépteid
Múltunktól a jelen sem véd meg
Uram hallod? A holnapjáért esd ma néped...”

Dallama és szövege ma még erőteljesebben visszhangzik lelkünkben. Verejtékes, nemes küzdelem volt. Életével mutatta a példát. Emlékeinkben megőrizzük a felejthetetlen egyéniséget,

barátságos, mosolygós arcát. Feladatát betöltötte, küldetésének eleget tett, szolgált, boldogított. Nem volt hiábavaló az élete. Az égiek körébe érve Reményik Sándor versét idézve búcsúzzunk:

“Aki mikor a csend susogni kezd
S hulló fenyőtoboz ver tompa síri neszt
E tompa síri neszt mögött is van
Szeretnék példát venni Tőle.”

Nyugodjon békében.

Murár Mária zenetanár

A Psalmus kórus tagja.

HERÉNYI ISTVÁN:

SZEMTŐL SZEMBEN A KARNAGGYAL, AVAGY KÓRUSOK HÁTULNÉZETBEN

(egy amatőr kórista vallomásai)

Második javított változat

(az olvasók észrevételeinek felhasználásával)

Herényi István “egy kórista vallomásai” írása első részében (2017/9. szám 16. oldal) a BEMUTATKOZÁS c. fejezet egy része kimaradt, ezért újra közöljük

BEMUTATKOZÁS

20 évvel ezelőtt csak ismerősöknek szántam írásomat, így nem kellett bemutatkoznom, ehelyett készítettem egy kis összefoglalót a különböző kórusokban szerzett élményeimről. Most úgy gondolom, hogy az összefoglaló nem lenne különösebben érdekes azok számára, akik nem ismernek személyesen, viszont bemutatkozni talán nem érdektelen, hogy nyilvánvalóvá váljék az olvasó számára, hogy nem tudományos értekezést, vagy doktori disszertációt tart a kezében, hanem egy itt-ott komolyabb, másutt komolytalanabb élménybeszámolót kiegészítve saját véleményemmel.

Említettem, hogy nem vagyok szakember a zene területén, de nagy tapasztalattal rendelkezem. Az, hogy nem vagyok szakember, úgylis ki fog derülni az olvasó számára, ha szentel még egy kis időt a továbbiak elolvasására, így most már csak arról próbálok meggyőzni, hogy nagy tapasztalattal rendelkezem.

Öt éves koromban kezdtem zenét tanulni magán úton. Két évvel később kerültem át az állami zeneoktatásba Budapesten, a Kertész utcai általános iskolába, ahol Szőnyi Erzsébet volt akkor a vezető szolféztanár. Ez volt a Zeneakadémia gyakorló iskolája. Ide járt Schiff András, Kocsis Zoltán, Ránki Dezső, Szenthelyi Miklós és Presser Gábor is (aki osztálytársam is volt általános iskolában). Egy ízben Kodály Zoltán is meglátogatott egy bemutató szolfézs órát, ami után megsimogatta a fejemet, mert ugyesen szerepeltem. Ily módon még serdületlen ifjú koromban tagjává váltam azon emberek népes — és mindmáig egyre bővülő — családjának, akik közvetlen kapcsolatba kerültek Kodály Zoltánnal...

14 évig tanultam hegedülni, két évig cimbalmozni (Tarjáni Tóth Idától) és középiskolás koromban autodidakta módon megtanultam furulyázni is, amit aztán eleinte népi táncsoportok kíséretében hasznosítottam kiskatonaként, később reneszánsz együttesekben a furulya család szinte minden tagját kézbe véve. Nyolc évig játszottam az István zenekarban, ahol a második hegedű szólamvezetőségéig vittem, nyolc évig voltam tagja a Musica Antiqua Hungarica reneszánsz együttesnek, ahol játszottam fúvós-, vonós- és ütős hangszereken, de ha kellett énekeltem is, többnyire kis együttesekben (például duetteztem Keöncz Boldizsárral is).

Gyerekkorom óta énekelek kórusokban. A legkomolyabb gyerekkórus, amelyben megfordultam, a Collegium Musicum nevű fiúkórus volt, amelyet az akkor még zeneakadémista Takács Miklós és Ugrin Gábor verbuváltak budapesti iskolák diákjaiból. A Zeneakadémián próbáltunk és mi énekelünk karnagyaink diplomahangversenyén is.

A mutálás idejére az éneklés abbamaradt, de már középiskolás koromban folytattam tovább. A mai napig húsznál több kórusban fordultam meg, beleszámítva a csak egy alkalomra szóló kíséreteteket is. Volt olyan kamarakórus fesztivál Pécsen, amelyen három kórus színeiben is pódiumra léptem és hat kórus vitt magával külföldi turnéira. Ha valaki ezek után csélcsap kóruszédelgőnek tartana, az nagyon tévedne, ugyanis több mint 50 éve (1964 óta) énekelek a Lutheránia Énekkarban és 1976-tól a kórus megszűnéséig tagja voltam a fél-profi Budapesti Madrigalkórusnak mintegy 33 éven át. Mivel ez a kórus 2009-ben — Szerkes Ferenc halálával — véglegesen megszűnt, bátran fogok hivatkozni rá a későbbiek során is. Nem azért, mintha mindenben követni kellene ennek a kórusnak a példáját, de kétségtelen az, hogy sok mindent másképpen csinált, mint az napjainkban

szokás, vagy annak idején szokásos volt és a kórus sikereit látva talán érdemes elgondolkodni ezeken. Az Országos Széchényi Könyvtár (OSzK) Kamarakórusában 1970-ben kezdtem énekelni és mintegy 8-10 aktív év után a kapcsolatom máig nem szakadt meg velük: 2010-ben Rómába vittek magukkal. Ritkábban más kórusokkal is találkozom a régiiek közül, és időnként hívnak énekelni is.

Kirándultam a profik világába is: 1986-ban félévig voltam kíséret a Magyar Rádió Énekkarában. Részt vettem egy rövidebb bécsi és egy egyhónapos olaszországi turnéjukon (tulajdonképpen erre szerződtem).

Sok évig — mások ennyi tanulással sikeres szólistává nőttek ki magukat — tanultam énekelni, első tanárom az akkor még főiskolás Polgár László volt. Bár elég sokszor énekeltem szólót, szólista mégsem lettem, de a Magyar Rádió Énekkarában a meghallgatáson megfeleltam.

Hosszú pályafutásom alatt vezényelt engem Ferencsik János, Kóródi András, Lehel György és Medveczky Ádám, a külföldiek közül pedig Helmuth Rilling, Paul Sacher, Jurij Szimonov és Vlagyimir Fedoszejev is.

Az, hogy matematikus vagyok, aki számítástechnikából él, talán csak abból derül ki, hogy megpróbálok precízen fogalmazni.

3. rész

A KOTTA HASZNÁLATÁRÓL ÉS A KOTTÁBA VALÓ FIRKÁLÁSRÓL

Szinopszis:

A kotta olyan segédeszköz, amely egyrészt hozzásegít az éneklés közbeni helyes kéztartás elsajátításához, másrészt azok, akik a kottaolvasást elsajátították (azaz a sok pötty és vonal között megtalálják a szöveget), ebből azt is megtudhatják, hogy miről énekelnek.

Én magam nagyon nehezen tanulok meg bármit kívülről, így ez némileg csökkenti a most leírásra kerülő gondolataim hitelességét, ennek ellenére ezek igazáról meg vagyok győződve.

Mindenekelőtt leszögezhetjük, hogy a kotta az éneklésnek nélkülözhető segédeszköze. Gyerekkoromban kotta nélkül tanultuk a műveket és a koncerteken is kotta nélkül énekelünk. Felnőttként is vettem részt olyan kísérletekben, hogy egy-egy művet úgy megtanuljunk, hogy kotta nélkül is el tudjunk énekelni őket, sőt énekeltem igazi operában opera színpadon is, ahol persze kottát nem lehetett tartani.

Mégis általában kottából szoktunk énekelni, amelyeket olykor alaposan kidekorálnak. Most nem azokról a firkálásokról szeretnék beszélni, amikor valaki szívet, vagy virágot rajzol a margóra saját művészi ambíciójától indítva, hanem azokról, amikor a karnagy kifejezett kérésére firkálják össze a kottát.

Vannak kórusok, amelyek komoly gyűjteménnyel rendelkeznek úgynevezett „kórusceruzák”-ból, amelyeket a próba elején szétosztanak, a próba végén pedig gondosan összegyűjtenek. Ezek azt a célt szolgálják, hogy a karnagy utasításait a kottába bejegyzék.

Bevallom, hogy én a kottákban nem sok kárt tettem beírogatásokkal. Csak a nyilvánvaló hang-, ritmus- és szöveg hibákat szoktam kijavítani. Az a véleményem ugyanis, hogy ha a műveket még nem tanultuk meg annyira, hogy az instrukciók a „vérünkben legyenek”, akkor még nem szabad előadni őket. Nem jó az, ha csak azért énekelek valamit halkán, mert hirtelen észreveszem, hogy a kottába az van beírva, hanem azért kell halkán énekelni, mert tudom, érzem, hogy ott egy halk rész következik, amelyet nem is lehet másképpen előadni.

Van olyan karnagy, aki már azelőtt kipreparáltatja a kottát, mielőtt egy hangot is énekeltek volna belőle. Beírja a levegővételek helyét, a dallamíveket és a dinamikát ahelyett, hogy megtanítaná a művet úgy, hogy az énekesek ne csak tudják, hanem érezzék is ezeket. A tanulás idején egyébként is más (sűrűbb) levegővételre van szükség, mint akkor, amikor már tudjuk a műveket és a dallamíveket sem lehet azonnal jól megformálni.

Ha rossz példákra gondolok, akkor eszembe jutnak olyan kórusok, ahol a „kórusceruzák” mellé „kórusradír” is jár, mert az egyik próbán beírtakat a következő alkalommal esetleg homlokegyenest ellenkezőkre kell átjavítani (például: ami eddig piano volt, abból forte-t csinálnak). Az ilyen karnagyok ezzel csak azt árulják el, hogy nincsen semmilyen koncepciójuk a mű előadását illetően („foggalmuk sincs róla!”), hanem csak nyilvánosan kísérleteznek. Úgy gondolom, hogy a kísérletezés az otthoni felkészülésre tartozik, és nem kell az egész kórus drága idejét rabolni vele.

A kotta — éneklés közben — olyan, mint a puska vizsga közben: minél kevesebb a tudásunk, annál többet kell a kottába (a puskába) néznünk. Az a véleményem, hogy a kotta firkálása olcsó megoldás: amikor előkerül a ceruza, tudom már, hogy a műveket nem megtanulni, hanem csak előadni szeretnénk. Profiknál ez megbocsátható, mert mérlegelniük kell a befektetés és az érte kapott díjazás viszonyát, amatőröknél azonban ez a jó értelemben vett „amatőrség” elárulása.

Kicsit komolyabbra fordítva a szót, elismerem, hogy a ceruzás bejegyzésekkel a mű megtanulása esetleg felgyorsítható. Fennáll viszont annak a veszélye, hogy a bejegyzések az alaposabb tanulás akadályává válnak: nem jegyzem meg azt, ami úgyis be van

írva, és így kísérletet sem teszek a kottától való elszakadásra. Mulatságos látvány az, ha valaki minden alkalommal, amikor elront valamit, lázas jegyzetelésbe kezd, hogy amikor legközelebb ugyanezt elrontja, legyen mit átjavítania.

A kóruskotta nemcsak hangokat, hanem szöveget is tartalmaz. Anyanyelvű szövegek általában nem nagyon szoktak problémát jelenteni, legfeljebb az nehezíti a kotta használatát, ha a szöveget nem írják be minden szólam alá külön, vagy esetleg a kotta és a szöveg külön oldalon található (elég nagy hiba). Az idegen nyelvű szöveg viszont, hacsak nem értjük szóról-szóra arra csábít, hogy félvállról kezeljük: hibásan ejtsük, félreolvassuk, levegőt vegyünk ugyanazon szó szótagjai között, stb. Problémát okoz az is, ha egy kórusban több nyelvi szakértő is van, aki eltérő módon ejti ugyanazokat a szavakat, vagy valaki egy másik kórusból hozott emlékeit próbálja újra hasznosítani. A fonetikus kézzel beírt szövegek általában nehezebben olvashatóak. Érdekes jelenség az, hogy minden kórusnak saját „latinja” van, ezért aztán nem mindig egyszerű egy olyan latin nyelvű művet, amelyet egy kórusban már megtanultunk, egy másik kórusban énekelni.

Mulatságos eset volt, amikor egy kórusban az „olasz-szakértő” kijavította Lassus Zsoldos szerenájában a hibás olasz szöveget, mert nem vette észre, hogy a szöveg szándékosan hibás (paródiáról van szó), hiszen a zsoldos katona nem olasz...

Amikor az 1960-as években Lutheránia Énekkarban olyan Bach műveket tanultunk, mint a h-moll mise, Karácsonyi oratórium és a János passió, kizárólag szólamkották álltak a rendelkezésünkre. Később jött divatba zongorakivonatot vásárolni és abból énekelni. Ha elfogadjuk azt, hogy a kotta valóban nélkülözhető segédeszköz (puska) csupán, akkor be kell látnunk, hogy a szólamkotta rengeteg előnnyel jár azok számára, akik jól ismerik a művet: kevesebbet kell lapozni, nagyobbak a hangjegyek, jobban olvasható a szöveg. A jó szólamkottában általában az is benne van, hogy mire lehet könnyen belépni. Amatőr kórustagok többsége úgyis csak egy szólamot tud követni, a többit pusztán a szünetek betartásához, vagy a következő belépés kezdőhangjának kiszámításához használja. Minek négyszer-ötször, esetleg még többször annyi hangot tartani a kézben? Annak, aki még nem próbálta, jó szívvel javaslom, hogy próbálja ki a használatát! Azt remélem, hogy nem fogja megbánni, ha szakít a sznobos nagyozással, hogy kizárólag zongorakivonatból, vagy partitúrából hajlandó énekelni. Megemlítem, hogy szólamkottát hivatásos együttesek is használnak, tehát nem kell szégyellni, nem a képzetlenség bizonyítéka.

Érdemes szólni a kottatár használatáról. Az a jó, ha a próbákon és az előadásokon mindig mindenkinek van kottája, de nem kell felesleges kottákkal terhelnie a dossziéját. Jó az is, ha a kottákat haza lehet vinni egy kis magán tanulás céljából. Számos különböző gyakorlattal találkoztam már, de az igazi megoldás nagyon munkaigényes: személyre szóló nyilvántartás vezetése nélkül megoldhatatlan az, hogy a kották ne vesszenek el és mindig ott legyenek, ahol szükség van rájuk. Természetesen a kórustagoktól is figyelmet igényel, hogy a kottáikat ne hagyják otthon és ne veszítsék el.

Nem sokat szoktak foglalkozni vele, de a kotta tartását is meg kell tanulni: nagyon fontos, hogy a kotta ne takarja el a karnagyot és ne feledkezzünk bele, próbáljunk minél jobban elszakadni tőle! Látványnak is borzasztó az a kórus, amelyikben az énekesek arca nem látszik.

A KÓRUSOK ÉS A DEMOKRÁCIA

Énekeltem olyan kórusban, ahol minden mű eléneklése után a próbán megvitattuk, hogy mi volt jó és mi volt rossz. Mindnyájan „értettünk hozzá”, hiszen több éves gyakorlat állt mögöttünk. Amikor pedig legelőször mentem hozzájuk próbálni, a próba végén megkértek, hogy a próba során tanult művekből kettőt énekeljek el kvartettben három önként jelentkezővel a kórus plénuma előtt: az új tagok felvételéről is kollektívan döntöttek. A karnagy ugyanolyan résztvevő volt a vitákban, mint a többiek. Nem is lett ez a kórus hosszú életű.

Az amatőr kórus érdekes közösség abból a szempontból, hogy vezetője általában profi, tagjai azonban nem. Közös munkájuk gyümölcse pedig elsősorban kettőjük kapcsolatán múlik. Úgy gondolom, hogy az a jó, ha a kórus vezetője valóban profi és ezt észre is lehet venni rajta, a kórus tagjai tisztában vannak ezzel, és elfogadják, mint vezetőt. Sajnos vannak olyan karnagyok is, akik készületlenül mennek próbára és koncepció nélkül nyúlnak egy-egy újabb műhöz, remélve, hogy előbb-utóbb kialakul. Nem veszik észre tekintélyük elvesztését.

A karnagyokat lehet bírálni, de énekelni csak olyan kórusban érdemes, amelyiknek a karnagyát el tudjuk fogadni vezetőként. Ha elvállaltam egy kórusban a munkát, akkor mindig elfogadtam a karnagyot is, és ha már nem tudtam elfogadni a karnagyot, otthagytam a kórust.

A karnagnak szüksége van arra, hogy megismerje a kórustagok véleményét, elképzeléseit, de ezeket nem a próbán és főleg nem nyilvánosan kell közölni vele. Ha a karnagy megengedi a próba közben a szabad véleménynyilvánítást, előbb-utóbb elveszíti tekintélyét. A próba nem szabad, hogy demokratikus fórummá alakuljon. Sajnos sok rossz tapasztalatom van ezen a téren. Különösen veszélyesek a kisegíteni jövő „kollégák” és „pályatársak”. Egy kórus csak egy vezetőt bír el. Korrepetitorok, segédkarnagyok, szólamvezetők vessék alá magukat az ő elképzeléseinek!

Természetesen, ha a kórus vezetője megkér valakit a helyettesítésére, vagy szólampróba tartására, azzal őt is felruhazza a karnagyot megillető „hatalommal”.

A kórus vezetője „viszi a bőrért a vásárra” minden fellépésen, így jogos, hogy ő döntsön arról is, hogy kikkel szeretne azon a fellépésen részt venni. A döntést a kórustagoknak szó nélkül el kell fogadniuk, nem szabad a kórus vezetőjét ezekért a döntésekért felelősségre vonni, vagy azzal zaklatni, hogy indokolja meg a döntését. A kórus vezetője dönt új tagok felvételéről és ő ad engedélyt a fellépéseken való részvételre is. Előfordul, hogy a konfliktust kerülő karnagy azokat választja be egy fellépés szereplői közé, akiktől fél, hogy megsértődnének, ha kihagyná őket. Mivel a nagyfokú sértődékenység általában az önbizalom hiányának a jele, paradox helyzet áll elő, ha éppen a legbátortalanabb tagokkal áll ki a karnagy, akkor, amikor mindenki fokozott felelősség hárul. Aki fél a megmérettetéstől, vagy túl érzékeny, az ne jelentkezzen az ilyen alkalmakra!

A Budapesti Madrigálkórusban eltöltött első két évben minden külföldi turnéból kimaradtam. Azután azonban bekerültem a „kemény mag”-ba és minden további turnén ott voltam. Ehhez persze jól meg kellett tanulnom a — meglehetősen nagy — reper-toárt, amit nehezített, hogy kottát nem volt szabad hazavinni.

LEHET-E ÜLVE ÉNEKELNI?

Amíg nem tanultam énekelni, a válaszom egyértelműen igen volt a feltett kérdésre. Alig iratkoztam be azonban a zeneiskolába éneket tanulni, néhány óra alatt rájöttem, hogy ülve nem lehet énekelni, bár az Operában néha még fekvé is énekelnek...

Később, amikor bekerültem a Budapesti Madrigálkórusba, a műsor zömét tekintve még madrigálokból állt. Itt nemcsak a próbákön ültünk, hanem a koncerteken is. Szekeres Ferenc közepén egy asztalka mögött foglalt helyet velünk szemben, akik két koncentrikus körívben körülötte helyezkedtünk el. Itt aztán meg kellett tanulnom ülve is énekelni.

Ma már tehát ismét az a válaszom, hogy ülve igenis lehet énekelni, csak hogy énekléshez nem úgy kell ülni kényelmesen hátradőlve (zenei műszóval „tehénkedve”), ahogyan az amatőr kórusokban sokan teszik, hanem kiegyenesedve, általam „tettre kész ülés”-nek nevezett módon. Ennek a „tettre kész ülés”-nek a lényege az egyenes derék, a felemelt fej, a szabályos levegővétel és az, hogy ilyenkor a szék támlájához még csak hozzá sem érek.

A tettekkészségnek azonban nemcsak az ülésben kell megmutatkoznia, hanem a próbán való jelenlétben is: aki leckét ír, újságot olvas, esetleg kézímunkázik, vagy butonál (csángóktól tanult szakkifejezés a mobil telefon gombjainak nyomkodására), az valójában nincs jelen a próbán és nem az éneklésért ment oda, de még csak nem is a társaság kedvéért. Mit keres az ilyen a kóruspróbán?
(Folytatás következik)

KODÁLY ZOLTÁN VIII. MAGYAR KÓRUSVERSENY - FELHÍVÁS

„LEGYEN A ZENE MINDENKIÉ!”

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA 2018. november 15-18-ig ismét megrendezi a magyar kórusok országos minősítő rendszerének legmagasabb szintű versenyét, a Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusversenyt. Várjuk azok jelentkezését, akik együtteseikkel fontosnak tartják az európai és nemzeti kultúránk, és az igényes kóruséneklési tradíciók továbbörökítését! Kérjük a karnagyokat, hogy a műsorválasztás során Kodály Zoltán ritkábban elhangzó műveinek előadásával adjanak tiszteletet a verseny névadójának!

Jelentkezési határidő 2018. szeptember 20. Jelentkezési lap: A KÓTA honlapjáról, www.kota.hu letölthető!

RÉSZVÉTELI FELTÉTELEK

- A Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusversenyen azok a hazai és határon túli magyar nem hivatásos énekkarok vehetnek részt, amelyek 2015. december 1. és 2018. augusztus 31. között az „Éneklő Magyarország” kategória kórusminősítésén „Gálakórus”, „Fesztiválkórus” vagy „Hangversenykórus” minősítést szereztek; illetve az „Éneklő Ifjúság” minősítőn legalább „Arany diplomával” minősítést nyertek el.

- Indulhatnak azok a kórusok is, amelyek nemzetközi versenyen kiemelkedő eredményt (1-2-3. helyezés, arany diploma) értek el. Minősítés hiányában indokolt esetben elfogadunk 2 évnél nem régebbi felvételt, és a Művészeti Bizottság valamely tagjának írásos referenciáját a kórusról.

A verseny egyfordulós. Ha egy kategóriában a jelentkezők száma háromnál kevesebb, a verseny rendezői törölhetik a kategóriát. Ez esetben az együttes egy másik – az összehasonlításra leginkább lehetőséget adó – kategóriában indulhat, és az eredeti kategória kötelező művét énekelheti.

Egy kórus azonos szinten (vagy „A”, vagy „B” szint) több kategóriában is versenyezhet.

A jelentkezés elfogadásáról a Művészeti Bizottság dönt.

SZINTEK és KATEGÓRIÁK

A jelentkező együttesek „A” szinten kötelező mű előadásával indulhatnak az alábbi kategóriákban:

A/1. Kicsinyek kórusa:

létszám: legalább 30 fő
felső korhatár: 12 év
műsoridő: 6-8 perc
kötelező mű: Karai József - Weöres S. – Károlyi A.: A kis testvér (Könnyű gyermekkarok - Zeneműkiadó, 1985)

A/2. Gyermekkarok:

létszám: legalább 30 fő;
felső korhatár: 16 év
műsoridő: 8 - 10 perc
kötelező mű: Kodály Zoltán: Égyetem, bégység (népi szöveg)
Editio Musica Budapest
ISMN: 9790080046579

A/3. Leánykarok: (14-24 év között)

létszám: legalább 25 fő
műsoridő 10 - 12 perc
kötelező mű: Bárdos Lajos – Nádasy Kálmán: Tünde nóta
Editio Musica Budapest
ISMN: 9790080058275

A/4. Ifjúsági férfikarok: (14-24 év között)

létszám: legalább 25 fő
műsoridő 10 - 12 perc
kötelező mű: Bartók Béla: Levél az otthoniakhoz
Editio Musica Budapest
ISMN: 9790080019337

A/5. Ifjúsági vegyeskarok:

(14-24 év között)
létszám: legalább 25 fő

műsoridő 10 - 12 perc
kötelező mű: Tóth Péter - Dsida Jenő: Lángok
Editio Musica Budapest
ISMN: 9790080149171/
Kontrapunkt Kiadó

A/6. Egyenmű kórusok

(nőikarok és férfikarok)
létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10 - 12 perc
kötelező mű:
Pásztai Miklós – Csokonai Vitéz Mihály: A szépség (nőikar)
Népművelési Intézet 1962. kiad., 15.73
A kotta beszerezhető: nora.paszti@gmail.com
Gárdonyi Zoltán: Jere bé, violám (férfikar) /Krizsa János erdélyi gyűjtéséből/
Lapoktakként: Zeneműkiadó Vállalat Bp. Z. 1551/
Virág és pillangó: kóruskönyv huszadik századi magyar művekből - egyenműkarok

A/7. Kamarakórusok

létszám: 13- 24 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 12-14 perc
kötelező művek: Farkas Ferenc: Laus beatae Margaritae (egyenmű)
Ascolta, Houten, 1995. Asc. 389
Petrovics Emil – Németh Tibor: Ördög-tánc - Triangulum, 3. tétel (vegyes)
Editio Musica Budapest
ISMN: 9790080045312

A/8. Vegyeskarok:

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő 12 - 14 perc

kötelező mű: Szőnyi Erzsébet: Ima alkonyi harangszóra
Kontrapunkt Music K-0177

A/9. Énekegyüttesek

létszám: 4-12 fő
korhatár: nincs
műsoridő 12 - 14 perc
kötelező mű: Orbán György: Nobis natus
ARS NOVA - AN045/
Zengő csudaerdő (kóruskönyv huszadik századi magyar művekből: vegyeskarok)

A jelentkező együttesek „B” szinten kötelező mű nélkül indulhatnak az alábbi kategóriákban:

B/1. Kicsinyek kórusa és Gyermekkarok

létszám: legalább 30 fő
felső korhatár: 12, illetve 16 év
műsoridő: 8-10 perc

B/2. Ifjúsági kórusok

(egyenmű és vegyeskarok)
létszám: legalább 25 fő
korhatár: 14-24 év
műsoridő: 10-12 perc

B/3. Nőikarok

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10-12 perc

B/4. Férfikarok

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10-12 perc

B/5. Vegyeskarok

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10-12 perc

EREDMÉNYEK, DÍJAK

A zsűri minden résztvevő kórusnak összpontszámot és kérésre szóbeli értékelést ad. A versenyző együttesek, pontszámuktól függően ARANY, EZÜST, vagy BRONZ oklevelet kapnak. Az „A” szint ARANY minősítésű kategória-győztesei indulhatnak a Nagydíjért.

A különdíjak odaítélése - az adományozónak a versenyt megelőző felajánlását követően - kizárólag a zsűri döntése alapján történik. A különdíjak megítélésénél előnyt élveznek azok az együttesek, amelyek Kodály műveit magas szinten tolmácsolják. Különdíjat kaphat többek között az a kórus is, ame-

lyik magyar vagy külföldi kortárs mű előadására vállalkozik.

A zsűri döntése végleges és megfellebbezhetetlen.

A VERSENYPROGRAMRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

- A programot úgy kell összeállítani, hogy a művek legalább két zenetörténeti korszakot képviseljenek.
- A programban szerepeljen legalább egy Kodály mű (ennek megfelelően, ha a kategória kötelező műve Kodály kompozíció.)
- A programban szerepeljen legalább egy kortárs zeneszerzőtől származó, 1980 után írt darab. (Ennek megfelelően, ha a kategória kötelező műve 1980

után keletkezett).

- A műsorban egy hangszerkíséretes mű szerepelhet, legfeljebb három kísérő hangszerrel.

- A szabadon választott műsorban legalább két, legfeljebb öt műnek kell szerepelni.

- A szabadon választott műsorban egy hangszerkíséretes mű szerepelhet, legfeljebb három kísérő hangszerrel.

- Minden művet lehetőleg eredeti nyelven kell előadni. Kivétel ez alól a Kicsinyek kórusa és a Gyermekkar kategória, ahol megengedett a magyar fordítás.

- Minden művet eredeti hangnemben kell előadni. (E szabály az 1650 előtt keletkezett művekre nem érvényes. Ez esetben a transzpozícióról a fellépés előtt írásban tájékoztatni kell a zsűrit).

- A beadott, és a Művészeti Bizottság által elfogadott műsor megváltoztatására nincs lehetőség.

- A kötelező művet a műsor elején kell előadni, a műsoridő a kötelező darabon kívül értendő.

- A kiírt műsoridőhöz képest 1 percnél nagyobb mértékű eltérés esetén percenként 1 pont levonás jár.

- A kötelező művek kottáit a kórusoknak kell beszerezni.

A versenyen csak jogtiszt kotta használható.

Ennek a szabálynak a megszegése a versenyből való kizárást vonhatja maga után.

A nagydíjas verseny szabályai:

- A nagydíjas versenyben az „A” szint egyes kategóriáinak győztesei vehetnek részt. Egy kategória győztese a legmagasabb pontszámot elért, arany diplomát elnyert együttes.

- Ha egy kategória első helyezette nem indul a Nagydíjas versenyen, akkor a zsűri dönthet a második helyezett (arany okleveles) fellépésének lehetőségéről.

- A Nagydíjas versenyen a fellépőknek új műsorral kell szerepelniük. Ebben legalább két műnek kell elhangozni, a műsoridő 8-10 perc lehet. A Kicsinyek kórusa és a Gyermekkar kategória esetén a műsoridő 5-10 perc lehet, a legalább két mű közül az egyiket választhatja a kórus a versenyprogramjából is.

- A műsorban egy hangszerkíséretes mű szerepelhet, legfeljebb 3 kísérőhangszerrel

- A Nagydíjas verseny műsorát a karnagynak a kategória eredményhirdetése után egyeztetnie kell

a zsűrivel. A kottákat itt is 5 példányban kell leadni. A Nagydíjas verseny fellépési sorrendje a kategóriák kiírásának sorrendjével megegyezik.

A JELENTKEZÉS FELTÉTELEI

Minden melléklet emailben küldendő, kivéve a szabadon választott művek kottáit, amelyeket 5-5 példányban kell megküldeni a KÓTA titkárságára.

Beküldendő:

1. Jelentkezési lap (letölthető a KÓTA honlapjáról)

2. A kórus és a karnagy/ok szakmai életrajza;

3. A korhatárhoz kötött kategóriák esetében a kórustagok születési dátumát (év, hó, nap) tartalmazó lista a karnagy aláírásával (10% eltérés engedélyezett);

4. A kórusról készült jó minőségi fotó;

5. A nevezési díj befizetését (átutalását) igazoló bizonylat másolata. Amennyiben a KÓTA nem fogadja el a jelentkezést, a nevezési díjat visszatérítjük. A kórus visszalépése esetén a nevezési díj visszatérítésére nincs lehetőség;

6. A jelentkezés alapjául szolgáló minősítés vagy versenyeredmény tanúsítványa, vagy ennek hiányában egy 2 évnél nem régebbi felvétel, és a Művészeti Bizottság valamely tagjának írásos referenciája a kórusról;

7. A szabadon választott művek jogtiszt kottái kifogástalan minőségben, jól olvasható formában, 5 példányban (kérésre a verseny után visszaadjuk); A kottákat kizárólag postai úton kell megküldeni a KÓTA címére: 1537 Budapest, Pf. 406.

**Az emailben beküldendő jelentkezési lap és a mellékletek az alábbi címre küldendők:
kodalverseny2018@gmail.com**

Nevezési díj: kategóriánként

KÓTA tagoknak: 50.000 forint

KÓTA tagsággal nem rendelkezőknek: 65.000 forint

A nevezési díj befizetése átutalással történhet a következő bankszámla számra:

Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége 11991102-02107897-00000000

A Művészeti Bizottság fenntartja a jogot arra, hogy szervezési vagy műszaki okból módosítson a verseny kiírásán. Ilyen esetben a KÓTA minden érintettet tájékoztat.

A KÓTA Művészeti Bizottsága

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsen - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben